

JOAN VILLARROYA I FONT

VIOLENCIA I REPRESSIÓ A LA RERAGUARDA CATALANA 1936-1939

C. E. H. I.

Tesi Doctoral dirigida pel Dr. Josep TERMES

Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona 1988

R. 3627

- ANNEXOS -

RELACIÓ DE SIGLES

AC	Acció Catalana
ACR	Acció Catalana Republicana
A.Catòl.	Acció Catòlica
A.Ciut.	Acció Ciutadana
AHN	Archivo Histórico Nacional
AL	Alcalde
ANC	Arxiu Nacional de Catalunya
CADCI	Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la /Indústria
CEDA	Confederación de Derechas Autónomas
CNT	Confederació Nacional del Treball
DB	Diario de Barcelona
DE	Diario Español
DOG	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
DM	Diario de Mataró
EC	Estat Català
EP	El Pirineo
ERC	Esquerra Republicana de Catalunya
FAI	Federació Anarquista Ibèrica
FE	Falange Española
FET	Falange Española Tradicionalista
FJC	Federació Joves Cristians de Catalunya
GNR	Guardia Nacional Republicana
IACSI	Institut Agrícola Català de Sant Isidre
JJ.LL.	Joventuts Llibertàries
LH	La Humanitat
LM	La Mañana
LP	La Publicitat
LV	La Vanguardia
LL.C.	Lliga Catalana
PF	Partit Federal
PNE	Partido Nacionalista Español

POUM	Partit Obrer d'Unificació Marxista
PR	Partit Radical
Pr	President
PSUC	Partit Socialista Unificat de Catalunya
RB	Revista de Badalona
RE	Renovació Espanola
Rg	Regidor
Rq	Requetè
RU	Ruta
SAC	Sindicat Agrícola Catòlic
SIM	Servicio de Información Militar
S.LL.	Sindicat Lliure
Smt	Somaten
SRI	Socors Roig Internacional
T.P.	Tribunal Popular
Tr	Tradicionalista
UDC	Unió Democràtica de Catalunya
UGT	Unión General de Trabajadores
UME	Unión Militar Española
UMRA	Unión Militar Republicana Antifascista
UP	Unió Patriòtica
UR	Unió de Rabassaires
UTCC	Unió de Treballadors Catòlics de Catalunya

REGIÓ VII
COMARCA. ANOIA

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
ARGENSOLA (1)								
Argensola	27.4.37 Desaparegut	Ramon ORDEIG CLASCAR	-	59	S.Martí d'En Bas	Capellà Clariana	S.	21.6.40 25.1.41
Barcelona	27.8.36 Vergós	Ramon FIGUERAS SALA "Cal Mensa"	-	49	Argen sola	"	C.	24.3.41
Argensola	2.10.36 Terme Tous	Pere MESTRES RAMON	-	58	"	Propie tari	C.	5.9.43
NC	23.8.36 Vergós	Celestí GRIALD FERRERIDA	-	33	-	Jornaler	-	-
NC	21.9.36 Igualada	Tomàs ROIG JORBA	-	50	-	Colono	-	-
BELLPRAT (2)								
NC	26.7.36 Igualada	Francesc GUELL ALBERCH	-	56	-	Capellà	S.	-
CALAF (3)								
NC	11.8.36 La Molsosa	Pere FARRÀS PEYPOCH	-	62	-	Capellà	S.	-
-	-	G. GREGORI RIERA	-	-	-	-	-	-
Calaf	31.7.36 Súria	Lluís PLA ROSELL	-	26	Balsa reny	Capellà	S.	5.4.43
CAPELLADES								
Capellades	20.8.36 Terme	Josep SENDIL MASSANA	Pr. Jutge municipal	71	Barna	Agent Judicial Escrivent	C.	16.9.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
Capellades	14.2.37	Ignasi SOTERAS POCH	-	56	Capella des	Comerç	C.	15.2.37
-	24.10.36 Montcada (Ident. 27.1.38 nº 207)	Pau VICH FREIXES	Al. P.R.	51	-	Motllista	-	-
-	10.3.38 Carrer	Quintí RAFOLS (4) TENDAS "Cantinet"	Al. E.R.C. U.G.T.	46	-	Pagès	-	-
Barcelona	5.9.36 "Can Tunis"	Joan JORBA ORPI	-	58	Barna	Propie- tari	C.	9.9.36
-	2.9.36 Forn de Can Paixano Mediona	Joan PUJADÓ FLÓ	-	40	Vallbona	Captaire	-	-
CARME								
Carme	25.8.36 Cal Bayó	Francesc BAYÓ MORERA	-	57	Ripollet	Secret. Ajunt.	C.	26.8.36
IGUALADA	(5)							
NC	20.10.36 Sta. Maria del Corcó	Jaume ABADAL VIVES	-	-	-	Capellà	S.	-
NC	22.9.36 Granollers de la Plana	Bonaventura BELART	-	54	Mont- blanc	Escolapi	S.	-
NC	- .7.36 Cervera	Ramon BERTRAN NOGUERA	-	-	-	"	-	-
Barcelona	24.8.36 Barcelona	Narcís BORRAS AGUILERA	-	54	Igualada	Capellà	S.	27.8.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
NC	-.12.36 Barcelona	Ramon CASTELLVI VILASECA	-	60	-	Escolapi (Germà)	S.	-
La Pobla de Claramunt	17.9.36 Buixera	Francesc COLOMER OMS (6)	-	60	Igualada	Capellà	S.	18.9.36
Igualada	28.7.36 Terme	Pere, Rafael CREUS	-	68	"	"	S.	30.9.36
"	3.12.36 Montcada (Ident. 24.2.38 nº 293)	Joan DOMENECH PRAT	-	22	"	Semina- rista	S.	14.9.40
La Pobla de Claramunt Barcelona	31.12.36 "La Buixera"	Lluís ESTRUCH VIVES Fr.Eudald d'Igua lada	-	18	"	Caputxí	S.	4.11.36 6.4.42
Igualada	18.8.36 Olesa	Josep FORN TELLÓ	-	49	"	Capellà	S.	27.1.40
Barcelona	3.12.36 Montcada (Ident. 24.2.38 nº 296)	Joan GENER GALTÉS	-	25	Igualada	"	S.	27.11.39
Igualada	29.9.36 Cementiri Vallbona	Josep GILI CAMPS	-	54	Igualada	"	S.	15.12.36
-	29.7.36	Marià PUNSET	-	37	Olot	Escolapi	S.	-
-	19.11.36 Barcelona	Emerio PUIG CANALS Hm. Eudaldo	-	51	Girona	Marista	S.	-
Igualada	8.10.36 Montcada Identificat nº 910	Pere SITGES PUIG Hm. Laureano Carlos	-	47	Parlabà	Marista	S.	26.5.43

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
Igualada	19.8.36 Lleida	Jaume VILALTA (7) SAUMELL Hm.Tarsici de Miralcamp	-	24	Miral- camp	Caputxi	S.	26.5.43
La Pobla de Claramunt	17.9.36 La Pobla de Claramunt	Joan AGUILERA GALOBART	-	37	Igualada	Indus- trial	S.	18.9.36
Igualada	22.8.37 Terme Bruch	Antoni o Julià ARAGÓN BURGOS "Can Canari"	-	-	-	Pagès	C.	20.2.41
NC	-6.38 St.Martí Sesgueioles	Jaume BAGUÉ RIBOT	-	40	-	Practi- cant	-	-
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Eugeni BALL CASADESÚS	-	54	Igualada	Fuster	C.	18.9.36
Igualada	4.8.36 Proper "Can Prim"	Geroni BAS CARNER (L.V. 2.8.39)	-	32	"	Comerç	S.	2.10.39
"	4.8.36 "Can Prim"	Joan BAS CARNER	-	28	"	"	S.	"
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Lluís BAUSILI DOMINGUEZ	R.E. Diputat Jutge Municipal	44	"	Advocat	C.	18.9.36
"	17.9.36	Manuel BAUSILI DOMINGUEZ	R.E.	51	"	Farma- cèutic	C.	"
Piera	3.12.36 Carretera	Pere BORRAS CODINA	-	26	"	Escri- vent	C.	10.12.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
El Bruch	13.9.36 Terme	Ricard RIBA MARTÍ	-	33	Igualada	Escrivent	C.	26.12.36
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Ramon RIBALMA (8) MISERACHS	-	45	"	Comerç	C.	18.9.36
-	Desaparegut	Alfons ROCA ESTEVE	-	47	-	"	-	-
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Josep ROCA PUGET	-	43	Igualada	Propietari	C.	17.9.36
Igualada	1.12.36 Montcada (Ident. nº 806)	Sadurní RODRIGUEZ FERNANDEZ	Tr.	37	Villarra mel (Palencia)	Cafeter	C.	14.9.40
"	27.10.36 Barna	Camil SALA CARNER	Tr.	26	Igualada	Curtidor	S.	6.12.39
"	" "	Ramon SALA CARNER	Tr.	21	"	"	S.	"
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Ramon SALA RIBERA	-	55	S.Ramon	"	C.	18.9.36
Igualada	4.9.36 Barna	Salvador SANS ESTAPÉ	-	63	Palau de Plegamans	-	C.	13.12.39
"	1.12.36 Montcada (Ident. nº 805)	Pere SERAROLS MIL (L.V. 27.8.39)	Tr.	60	Odena	Pages	C.	14.9.40
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Francesc SERAROLS SASTRE	Tr.	29	Igualada	Sastre	S.	18.9.36
Igualada	4.9.36 Desapa regut Barcelona	Ramon SOLER OROMI	-	54	"	Comerç	C.	6.2.40

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
La Pobla de Claramunt	16.9.36 Òdena	Bertomeu BORRAS CODINA	-	30	Igualada	Músic	C.	18.8.36
NC	-.8.36 "	Filomena CASELLAS SOLÀ	-	-	-	Minyona	-	-
Òdena	31.8.36 Ctra.Barcelona	Jaume CASTELLTORT ENRICH	-	46	Igualada	Comerç	C.	8.10.36
NC	Desaparegut Terrassa	Joan COMA COMA	-	45	-	Propie- tari	-	-
Igualada	4.8.36 Terme	Manuel CORTÉS JUBERT	Tr.	25	Igualada	Fuster	C.	30.9.36
"	2.9.36 S.Elies	Ramon CORTÉS JUBERT	Tr.	29	"	"	C.	3.5.39
"	4.8.36 Terme	Camil CORTÉS PUIGDENGOLES	Tr.	50	"	"	C.	30.9.36
"	2.9.36 S.Elies	Eusebi CORTÉS PUIGDENGOLES	-	48	"	Comerç	C.	3.5.39
NC	28.12.36 La Granadella	Josep DALMASES SEGURA	Tr.	34	-	Curtidor	-	-
Igualada	3.12.36 Montcada (Ident. 24.2.38 nº 293)	Joan DOMENECH PRAT	-	22	Igualada	Seminaris ta	S.	14.9.40
NC	21.1.39 Rubió	Salvador DURAN BOSCH	-	47	-	Obrer Tèxtil	-	-
NC	" "	Josep DURAN CASAJUANA	-	16	-	Aprenent	S.	-

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
Igualada	16.12.36 Desaparegut "Castellolí"	Joan ESPOY FABREGAS	-	46	Igualada	Comerç	S.	26.2.42
Sta.Margarida de Montbuí	7.8.36 Camí de Can Alemany	Agustí FRANQUESA VILARRUBIAS	-	44	"	"	C.	10.10.3
Igualada	17.2.37 Desapare gut Barna	Agustí GASSOL ⁽⁹⁾ JORBA	-	18	Vilanova del Camí	Curtidor	S.	13.1.40
"	" "	Ricard GASSOL JORBA	-	23	"	"	S.	"
"	" "	Bonaventura GASSOL LLADÓ	-	48	"	Fabricant	C.	"
La Pobla de Claramunt	17.9.36 La Pobla de Claramunt	Camil GENER CODINA	Tr.	58	Igualada	Cafeter	C.	18.9.36
NC	3.12.36 Montcada (Ident. 24.2.38 nº 296)	Joan GENER GALTÉS	-	25	-	"	S.	-
Igualada	14.8.36 Terme Odena	Ramon LLACUNA CORTADELLAS	Tr.	57	Igualada	Comerç	C.	17.7.39
"	28.12.36 Desaparegut Manresa	Francesc LLADÓ FERRAN	-	50	"	Funciona ri muni- cipal	C.	4.1.40
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Sadurni LLAMBÉS VALLS	-	41	Barna	Metge	C.	18.9.36
NC	-.8.36 Sta.Maria del Camí (Veciana)	Josep LLOBET ALBAREDA	-	45	-	Propie- tari	-	-

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Manuel MATEU SOLA	-	53	Igualada	Escrivent	C.	18.9.36
"	17.9.36 "La Buixera"	Tomàs MONTFORT FERRER	Tr.	49	"	Fuster	C.	"
Igualada	12.10.38 Ctra. França	Josep MORERA MESTRES	-	55	"	Advocat	C.	20.9.39
"	22.8.36 Ctra. Collbató	Jesús MONTOLIU TREIG	F.E.	35	Barna	Xòfer	C.	24.11.39
"	12.9.36 Ctra. Bruch	Josep M ^a . PEQUERA CORBALAN	-	23	Sariñena (Osca)	-	S.	3.5.39
"	13.9.36 "Pont de Montmana"	Càndid PEQUERA SERIOLA	-	68	Jaca	Secret. Judicial Advocat	V.	1.7.39
Barcelona	1.1.37 Montjuïc 31.12.36	Pere PUIGGROS GUBIANES	Tr.	22	Igualada	Forner	S.	2.2.37
Igualada	5.8.36 Terme Sta.Margarida	Ricard PUIGGROS SALA	-	43	Igualada	Comerç	C.	29.9.39
"	4.10.36 St.Martí de Tous	Josep QUERALT MARTÍ	-	74	Porquerisses	Propietari	V.	9.8.39
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Marià RABELL MASSIP	-	46	Igualada	Escrivent	C.	18.9.36
El Bruch	13.9.36 Terme	Albert RIBA MARTÍ	Tr.	32	"	"	C.	26.12.36
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Ramon RIBA MARTÍ	-	39	"	Comerç	V.	18.9.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Josep TARDA CASAS	-	35	Carme	Secret. Municipal	C.	18.9.36
Igualada	1.12.36 Barna (Ident. nº 796)	Josep TERRADE FORTUNY	Tr.	46	Igualada	Sastre	C.	1.12.39
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "Ls Buixera"	Isidre TORELLÓ CENDRA	Tr.	50	"	Advocat	C.	18.9.36
Igualada	30.11.36 Desaparegut	Eduard TUBELLA SERRA	Tr.	38	Capella des	Compta ble	C.	10.11.39
-	-.7.36 Igualada	Bartomeu UDIVERT PALAU	-	40	-	Vigilant	-	-
La Pobla de Claramunt	17.9.36 "La Buixera"	Lluís VALLES MONCUNILL	-	50	Òdena	Empleat	V.	18.9.36
Igualada	13.9.36 Pont de Montmaneu	Francesc XUCLÀ GRANELL	P.E.R. Diputat	51	Cervera	Secret. Ajunt. Advocat	C.	1.7.39
JORBA								
Jorba	13.9.36 Desa paregut Barna	Magí ROVIRA SOLÉ	-	59	Jorba	Pagès	C.	11.10.41
Carme	10.9.36 Terme Carme Pont Cal Llop	Josep ROVIRA SALA	-	27	"	"	C.	21.11.36
Jorba	11.10.36 Jorba	Joan BISBAL TORRAS	Rg.	37	"	"	C.	1.10.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
LA LLACUNA (10)								
La Llacuna	19.1.39 A la re tirada	Jaume MARIMON OLIVELLA	-	32	La Llacuna	Pagès	C.	21.1.39
"	27.1.39 A la re tirada	Ramon TORRENS PUJADÓ	-	62	Sta.Maria de Mira- lles	"	C.	27.1.39
"	27.1.39 A la re tirada	Misteri TORRENS MARIMON	-	31	"	"	C.	27.1.39
MASQUEFA								
Masquefa	25.7.36	Pere BUSQUETS PADRÓS	-	53	S.Feliu Sasserra	Capellà	S.	2.2.40
ODENA								
Odena	22.8.36 "Can Macià"	Joan VIVES (11) GIBERT	U.P.- Rg.	64	Odena	Propie- tari	C.	20.11.39
"	" "	Mercé CIERVO SINCLAIR	-	59	Barna	Mestres sa	C.	"
"	" "	Joan PONS MIQUEL	-	39	Pobla de Claramunt	Magatzem Vi	C.	6.2.78
PIERA (12)								
Piera	5.9.36 Desaparegut	Jesús MIRALLES BUSQUETS	-	40	Girona	Comerç	C.	14.12.39
"	21.9.36 Desapa regut	Josep Maria VIDAL SEGUI	-	23	La Secuita	Capellà	S.	17.6.41

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
Piera	28.8.36 Ctra.Pie ra a S.Sa durní	Antoni RIFE PARERA	-	36	Barna	Propie- tari	C.	3.7.41
"	" "	Angela CUBAS GARZA DE RIFE	-	34	Mèxic	"	C.	"
"	11.9.36 Desaparegut	Martí PRAT MIQUEL	R.E.	47	Veciana	Ferrer	S.	14.5.46
Capellades	30.10.36 Terme	Jaume CODINA MORRAZ	-	49	Piera	Jornaler	C.	26.3.37
RUBIÓ								
Òdena	9.8.36 Òdena Bosquet del Jorba	Pau VIVES CASANOVAS	Al.,Jutge Municipal	75	Rubió	Pagès	V.	8.10.36
SALAVINERA (13)								
Salavinera	24.4.38 Salavi nera	Josep BACARALT RAURICH	-	48	Salavi nera	Pagès	C.	15.4.40
"	" "	Teresa VIÑALS PINTÓ	-	47	Calonge de Se- garra	Mestres sa	C.	"
"	" "	Nicolau PANADÉS MAS	-	66	Salavi nera	Capellà	S.	15.6.43
LA TORRE DE CLARAMUNT (14)								
El Bruch	16.12.36 Terme	Josep MIQUEL MARTORELL	LL.C.	55	Torre de Cla ramunt	Pagès	C.	24.12.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
Barcelona	21.2.37 Castell Monjuïc	Josep MIQUEL BAS	Al. Gestor CEDA	28	Torre de Cla ramunt	-	S.	3.3.37
La LLacuna	29.7.36 Terme	Modest DOMINGO BUSQUETS	LL.C.	25	"	Pagès	S.	30.7.36
(15)								
SANT MARTÍ DE SESGUEIOLES								
S.Marti de Sesgueioles	9.9.36 Terme	Isidre DUASO CASAS	-	45	Ontiñena	Ferro- viari	C.	17.1.40
Santpedor	22.9.36	Jaume VERNEDA CASANOVES	Tr.	54	Santpe- dor	Capellà	S.	14.2.40
-	6.8.36 Freixenet	Angel FORCANO CATALAN	-	40	-	Cap d'es tació	-	-
(16)								
VALLBONA D'ANOIA								
La Pobla de Claramunt	27.11.36	Joan SANDOVAL LISON	-	62	Alcanta rilla (Murcia)	Cap d'es tació	C.	28.11.30
(17)								
VECIANA								
Veciana	25.8.36 Terme	Federic SERVITGE GUITART	Tr., Jutge Municipal	65	Veciana	Pagès	C.	18.7.39
"	"	Francesc SERVITGE GUITART	-	61	"	Capellà	S.	29.4.40
Igualada	7.9.36 Terme Jorba	Josep LLOVET ALBAREDA	-	51	"	Propie- tari	C.	3.10.39

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
Veciana	19.7.36 Desaparegut	Eusebi ROSICH SALA	-	55	Santa Maria de Miralles	Capellà	S.	15.3.40
ORPI								
Barcelona	? .10.36	Santiago GARCIA VILAPLANA	-	31	Valencia	Capellà	S.	16.4.40

NOTES DE L'ANOIA

1.- El 7-4-38 fou afusellat l'emboscat Vicenç Riba Guitart, 26 anys, pagès, casat i fill del poble.

2.- El primer d'abril de 1938 va trobar la mort Jaume Junqué Rosich, 29 anys, pagès. Segons la Causa General trobà la mort "al descobrirle en su escondite de su casa adonde se había ocultado para no servir a los rojos".

Un altre emboscat mort fou Salvador Marimon Torres, 21 anys, pagès, el maig del 38.

3.- Pau Garriga Martí, electricista, de 25 anys, solter i fill del poble, fou mort a Ger el 6-5-38 en un batalló disciplinari. La Causa General diu "detenido en la frontera de Andorra el 13 de julio de 1937... incorporado a un Batallón Disciplinario después de pasar por Montjuich". La declaració del testimoni J.G.M. feta el 2 de febrer de 1942 afirma "el autor (fué) Benito Palacios 'El Asturiano' ".

4.- La seva mort pot considerar-se una represàlia ideològica que s'inscriurie dins conflictes interns a la reraguarda.

5.- Hi ha dues obres que dins el seu contingut, tracten també el període de revolució i guerra tot i que són poc rigoroses quant els fets que succeïren: Porcel, B. "La revuelta permanente", Barcelona 1978, i Ferrer i Farriol, J. "Costa amunt", Choisy-le-Roi 1975.

N'hi ha una altra d'indiscutible valor, que malgrat un cert apassionament, tracta de forma exhaustiva i analítica el període de guerra és Jorba i Soler, A. "Agonia d'una ciutat", Igualada 1982.

6.- La mort de 18 igualadins al cementiri de la Pobla de Cla-

ramunt, sembla ser fruit d'una represàlia originada a partir d'una falsa notícia. Així ho explica Jorba i Soler, op. cit., pàg. 95 "Es conta que una companyia teatral, que va donar unes representacions a l'Ateneu, va fer córrer la falsa notícia que el secretari general del POUM Joaquim Maurín havia mort a mans dels insurgents. El capítost de les milícies, Josep Riu -sempre segons els informes- la va fer pública des de l'escenari i deixà entreveure que es prendrien represàlies. El "Diari del Poble" del dimecres, dia 16 de setembre, publicà en grossos titulars l'assassinat de Joaquín Maurín, donant-ne una extensa nota biogràfica.

Es creu que per venjar aquesta imaginària mort, es decidí exterminar els presos dels Dolors immediatament".

També aquest autor desfà la falsetat que la repressió fou obra de la desesperació d'un home per haver perdut un fill seu al front. Puix que l'afirmació de Joan Ferrer, que sense cap comprovació recull Baltasar Porcel al llibre esmentat, és situada sobre unes morts ocorregudes bàsicament els primers mesos de la revolució de l'any 1936 i el soldat esmentat morí el 13 d'abril de 1937. L'al.ludit soldat, Joan Llacuna Torné, del Regiment d'Infanteria de Valladolid, nº 20. Jorba i Soler, op. cit. pàg. 120.

- 7.- La Vanguardia 11-8-1936 dóna notícia de la seva detenció a l'estació del ferrocarril de les Borges Blanques.
- 8.- Fou president dels Exercicis Espirituals d'Igualada. Membre actual del Centre Catòlic. Era un destacat catalanista. Jorba i Soler, op. cit. pàg. 99.
- 9.- Agustí Gasol, Ricard Gasol i Bonaventura Gasol foren trobats a Cerdanyola l'any 1943 (Arxiu Cerdanyola. Documentos relativos asesinatos 1936-1939. Ofici 26-8-43).
- 10.- El 10-1-38 fou mort Francesc Sendra Gomà prop de casa seva, estava emboscat. L'1 de març del 38 desaparagué quan

estava amagat Josep Busquet Mallofré.

- 11.- El matrimoni Vives-Ciervo encara que residents a Barcelona tenien tota una relació permanent a Odena. A partir de la mateixa foren morts.
- 12.- En la crema de l'Església Parroquial, es destruïren pendons i banderes que havien pertangut a Jaume I "el Conqueridor" De la forma més cínica, en plena persecució dictatorial contra Catalunya, també ho denunciava el Comandant de Lloc de la Guàrdia Civil de Capellades, el 28 de maig de 1941.
- 13.- De Calonge de Segarra a Preixens morí l'agost del 38 (dia 5) Josep Viñas Llovera "Can Juan".
- 14.- A la Torre de Claramunt hi hagué un atemptat, amb un mort (el secretari) i alguns ferits el febrer de 1936. En l'esclat de la guerra l'afer va rebrotà. Fou acusat, La Publicitat 23-9-36, de participar en l'atemptat Joaquim Bartrolí i Pasqual que ingressat al vaixell-presó Uruguay, fou alliberat tres dies després.
- 15.- Tres veïns del poble moriren a Barcelona empresonats pel SIM. Sembla ser en raó de ser familiars de desertors o emboscats.
- 16.- El capellà de Segur (Veciana) consta assassinat a Das. El 22 de gener de 1939 foren afusellats al pati de la casa Bonavista de Collbató Pere Torner Mata i Miquel Guarro Calaf que s'havien amagat en unes coves i descoberts foren occits.
- 17.- A mitjans octubre de 1938 uns soldats que exigien menjar foren escridessats per Senen Colell Fustangueras, Rg. ERC, 48 anys, pagès, que va trobar la mort en l'incident.

REGIÓ VII
COMARCA. BERGUEDA

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
AVIÀ (1)								
Avià	28.8.36 Bosc del Terme	Joan MONTAÑA TARRÉS	"Cal Tem poral"	38	-	Pagès- Masover	S.	28.8.36
"	4.10.36 Teulada de Can Comellar	Calixte SERRA RIBAS	"Cal Co- mellas"	27	Avià	Mecànic	S.	4.10.36
Espunyola	2.9.36 Revolt Can Codina	Jaume COLL ROLDÓS	-	46	S.Pere	Majordom de Premià Tèxtil	C.	2.9.36
Avià	14.11.37 Grunyàs	Miquel COSTA SANTACREU	Cap Comite Al. de Graugès	45	Montclar	-	-	15.11.36
"	21.1.39 Terme, ar ma de foc	Josep XANDRI SALA	Emboscac	20	Mont- major	Jornaler	S.	3.2.39
"	"	Benet CODINA PLANA	"	16	Avià	Pagès	S.	"
"	"	Benet BURNIOL FIGOLS	"	16	"	"	S.	"
"	"	Lluís VILLURBINA ESQUIUS	"	17	"	"	S.	"
"	"	Pere CANAL BALAGUÉ	" "Cal Gris"	40	Valldan	"	C.	"
"	.2.39 Ripoll	Pere CASES ARMENGOU	Esquerra "Cal Garro fi"	53	Avià	"	V.	27.8.40
NC	- Cercs	Josep PERARNAU CASOL	Esquerres	28	Vetinada	"	-	-

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTRE
Avià	2.2.39 S. Quirze de Besora	Ildelfons TRESERRA PAJAROLS	-	40	Capolat	Rajoler	C.	22.8.41
LA BAELLS								
Cercs	11.9.36 Ctra. Vilada	Josep VIÑAS VALLS	-	60	Sagàs	Capellà	S.	30.11.44
NC	22.4.38 Al costat de casa seva "Puig Molí"	Ramon PONS (2) ROSELL	-	62	-	Jornaler	C.	-
La Baelles	1.2.39 Retirada	Joan AMBRÓS VIDAL	-	40	La Baelles	Pagès	C.	26.2.39
BERGA (3)								
Berga	26.9.36 Gironella	Joan CABANAS VILELLA	-	61	Brocà	Capellà	S.	6.7.39
"	" "	Joan PERARNAU ESCOFET	-	68	Berga	"	S.	29.7.39
"	31.8.36 "	Ramon ARMENGOU LLETJÓS	-	46	"	"	S.	6.7.39
"	5.8.36 Font Negra	Francesc d'Assis SANTANDREU ESCOFET	-	54	"	Procurador i Secret. Ajuntament	C.	8.8.36
"	28.1.39 Parc Berga Bón Disciplinari	Ramon PATZE TORRENBÓ	Patronat Acció C.	34	"	Forner	S.	17.2.39
" Barna	19.9.36 Barcelona davant Hosp Francès	Joan VILAJOANA RIERA "Cal Tronquer"	Ex-membre Sindicat Lliure	57	"	"	C.	25.8.44 23.9.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
Berga	4.8.36 Font Negra	Silvestra PASQUAL DATZINA	-	58	Moià	Franciscà	S.	5.6.44
"	29.9.36 Barcelona	Lluís BERENGUER PLAS	-	40	S.Maria Horta (Barna)	Claretià	S.	20.1.45
"	31.7.36 Gironella	Antoni del OLMO MONJE	-	22	-	Franciscà	S.	28.2.44
"	" "	Ferran SENTANES SURROCA	-	25	Vilanova Barca	Seminari <u>s</u> ta	S.	3.6.44
"	" "	Salvador RIBELLES SEGURA	-	27	Castell- dans	Franciscà	S.	16.9.44
"	" "	Eulogi RIBELLES SEGURA	-	22	"	Seminari <u>s</u> ta	S.	11.12.44
"	" "	Joan FERRI FUSTER	-	52	València	Germà Llec	S.	28.2.44
Vic	25.8.36 Montesquiu	Francesc RAMON BOADA	-	30	Vic	Franciscà	S.	23.1.42
NC	3.12.36 Montcada Identificat nº 821	Joan B ^a . DAM DUARRI	-	21	Manresa	"	S.	-
NC	18.8.36 Barcelona	Antoni JUNYET ESTRUCH	-	39	Vacari <u>s</u> rises	Claretià	S.	-
Barcelona	7.10.36 Montcada Identificat nº 1036	Eduard TERSA BARRUFET	-	23	Montoliu (Lleida)	Franciscà	S.	3.5.41

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
CASTELLAR DE N'HUG (4)								
Bagà	-12.36 Al passar per la frontera	Emeteri RIPOLL BOIXADER	-	30	Bagà	Capellà	S.	29.4.41
ESPUNYOLA								
Casserres	27.1.39 Bosc	Fausti COLELL (5) FELIU "Can Barnadés"	-	28	Espu- nyola	Pagès	S.	7.4.39
"	" "	Ramon COLELL (5) FELIU "Can Barnadés"	-	30	"	"	S.	"
CASSERRES								
Casserres	4.6.38 a la muntanya Blasi	Joan VILÀ SERRA (6) "Cal Blasi"	-	37	Viver i Servaties	Pastor- Pagès	S.	6.6.38
S.Pere del Arquells	11.8.36 "Mas de Juan"	Josep NADAL GARCIA	-	-	Verdú	Capellà	S.	1.6.40
CERCS.								
Cercs	8.8.36 S.Fruitós de Berga	Evarist LASAGA GIMENEZ	-	32	Alava	Guarda Civil	C.	5.12.44
Manresa	" "	Josep MORALES UBEDA	-	36	Almeria	Metge Figols	C.	2.9.36
Cercs	" "	Felip BALLESTEROS (7) MARTINEZ	-	55	Valde- menar	Sabater ex-guarda civil	C.	6.7.42

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTR
Berga	8.10.36 Berga	Josep MARGINET PICAS	-	48	Vilada	Fuster	C.	181136
Guardiola de Berga	10.10.36 Greixa	Pasqual MARTINEZ CARRILLO	Ex-C.N.T.	29	Llorca	Miner	C.	121036
GIRONELLA								
Gironella	27.7.36 Cementiri Gironella	August DORCA GÓMEZ	Tr.	35	Figueres	Escrivent	C.	28.1.37
"	31.7.36 "	Josep PEY DESCLAU	R.E.	43	Girone- lla	Paleta	C.	201.37
Torà	" "	Pere SANTAMARIA SOLE	-	26	Torà	Capellà	S.	8.8.37
Gironella	Novembre Ctra.de Berga	Joan COMAS GUSART "Can Alsina"	-	40	Casser- res	Forner	-	28.137
"	Gener 37, Carrer Baixada d.Castell	Josep BADIA (8) BALLÚS	Regidor	36	Girone- lla	Comerç	C.	"
Casserres	31.7.36 Cementiri de Casserres	Ignasi SERRA MONTANA "Can Barnaus"	Tr.	51	Ascó	Direc. fàbrica	C.	22.437
Gironella	31.7.36 Terme Valldan	Ramon CUCHARRERA SALÓ	Tr. s.Ll.	27	Girone lla	Escrivent	C,	2.8.37
Valldán	Agost 36 "	Miquel MACIÀ PASQUET	Tr.	25	"	Fàbril	S.	168.36
"	" "	Ramon MACIÀ CASAUGA	Tr.	17	"	Teixi- dor	S.	"

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTR
Valldan	Agost 36 Terme Valldan	Joan ROCA CEBRIA	Tr.	21	Girone lla	Escri- vent	S.	168.36
"	" "	Josep FIGOLS RDS	Tr.	32	Vilado- miu-Vell	Mecànic	V.	"
Gironella	8.9.36 Terme S. Fruitòs	Serafi CANALS (9) SIMON	E.R.C.	25	Fígols	Escri- bent	C.	5.6.44
NC	1.12.38 Viver i Serrateix	Josep BARTRINA FRANQUESA	-	45	-	Capellà	S.	-
Piugrey	12.9.36 Puigreig	Joan BARTOLO ALGUÉ	Cap soma tent	70	-	Viatjant	C.	159.36
Gironella	Gener 37 Terrassa	Josep SERRA DAURA	Tr.	22	Castell- vell i Vilar	Mecànic	S.	19.2.39
Collbató	17.2.37 Collbató	Josep MASFORROLL FIGOLS	-	41	Cronella	Veteri- nari	C.	192.37
"	" "	Francesc BADIA BADIA	-	43	"	Comerç	C.	"
Gironella	27.7.36 Hospital	Manuel GUIXE (10) PIJOAN	CNT (Trentista)	46	Sabadell	Viatjant	C.	27.7.30
"	Abril 37 Barcelona	Josep BASCOMPTE PUIG	-	50	Girone- lla	Fabril	C.	20.9.44
"	1.2.39 La Quart	Antoni GARRIGA SOLE	-	18	"	Pagès	S.	153.40
"	" "	Cosme PUJOL VILA	-	33	"	Fabril	C.	256.40

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTR
Gironella	Febrer 39 Les Eures de La Quart	Jaume SUBIRA FIGOLS	Esquerres	39	Girone- lla	Fornet	C.	169.39
"	Febrer 39 Olvan	Joan BESA (11) MONTANA	-	46	Olvan	Peó- fabril	C.	5.12.39
"	" "	Josep BESA FAURA	-	46	"	Escri- bent	S.	"
"	" "	Miquel BADIA FLOTATS	-	20	Girone- lla	Contra- mestre	C.	7.6.44
"	" "	Paulí MASFORROLL CANAL	Rg. ERC	44	"	Sastre	V.	9.6.39
NC	" La Quart	Lluís NICOLAU (12) FORT	FAI	42	-	Viatjant	-	-
Gironella	" Olvan	Enric CASAPONSA BUSQUETS	-	48	"	Comerç	C.	10.6.39
"	" La Quart	Vicenç CANAL DALMAU	-	37	Avià	Pagès	C.	7.3.44
"	" "	Celedoni FELIU SOLER	-	34	Girone- lla	"	C.	28.4.44
"	" "	Miquel CARBONELL DALMAU	-	42	Ripoll	Fabril	C.	16.9.39
"	" "	Ramon ORRIOL SERRA	-	41	Girone- lla	Pagès	C.	16.9.39 28.4.44
"	" "	Ramon MORERA TORRENTS	Rg. ERC	41	"	Comerç	C.	22.5.44

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTR
Gironella	3.2.39 La Quart	Ramon MACIÀ RIVERA	-	37	Espunyo la	Fabril	C.	16.9.39
"	1.2.39 Prop cal Forroll	Lluís ALMAZAN (13) VICTORIA	-	39	Girona	Músic	C.	"
GUARDIOLA DE BERGA								
Saldes Guardiola de Berga	4.8.36 Saldes (14)	Geroni ROCA ROSELL	-	55	Cercs	Capellà	S.	9.8.37 266.39
La Baells	8.8.36 Clot de la Camarassa	Josep MARTORELL BATALLA	-	49	-	Cap d'es tació de ferrocar ril	C.	10.8.39
MONTMAJOR (15)								
Montmajor	Octubre 36, davant el cementiri de Gargalla	Ramon ESCALER PARERA "Casa Guilella"	-	50	Mont- major	Pagès	S.	11.3.40
LA NOU								
La Nou	25.8.36 Torrent de Sant Martí Terme de Guixers	Domènec RAFART GABARRÒS	-	64	Guixers	Capellà	S.	4.5.40
OLVAN (16)								
Berga	1.9.36 Terme Gironella	Manuel TARRÉS CAMPS	-	63	Olvan Colònia Rosal	Capellà	S.	22.11.39

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTR
Olvan	9.8.36 Camp de Pople	Antoni VALLDEPERAS CASANOVAS "Can Minoves"	-	71	Olvan	Propietari	C.	24.4.40
"	19.9.36 Km.45 Ctra. Vic a Gironella	Joan BERTRAN BARAT	S.LL.	35	Olvan	Forner	S.	25.10.40
"	20.8.36, 800 m. de la seva casa	Miquel COROMINES BONTELLA	-	50	"	Propietari	C.	12.9.30
NC	8.9.36 Km.35 Ctra. Vic a Gironella	Martí PUIGPINOS BESORA	-	62	-	"	-	-
St.Maria de Medès	19.9.36 Km. 39 Ctra. Vic a Gironella	Josep BOIXADER SERRA "Cal Arcus d'Olvan"	-	45	Sagàs	Capellà	S.	2.11.39
Berga	28.9.36 "Cal Llop" de Giro nella	Ferran CESARI MATABOSCH	-	42	St. Hipò lit de Voltregà	-	C.	23.1.40
Olvan	28.9.36 "Cal Llop" de Gironella	Jaume PUIG BONVEHÍ	-	40	Balsareny	Obrer	C.	16.9.30
"	1.2.39 Bosc de la Riba	Joan VILADOMAT GRIFELL "Cal Porreta"	-	39	Berga	Contratista	C.	26.7.39
"	26.1.39 Assassinat	Lluís ELOI MONTBLANC	-	33	-	Teixidor	S.	22.9.39
"	1.2.39 Tapies Terme	Joan FAURA BADIA	-	42	Olvan	"	C.	26.9.39

Olvan	3.2.39 La Riba	Pere SUCARRATS PORTELL	-	40	La Quart Pagès	C.	21.2.39
"	2.2.39 Cova St. Martí	Carles PORTER CAMPRUBI	-	41	Girone- lla	Peó	C. 17.11.39
"	2.2.39 La Riba	Manuel PARELLA CARRERAS "Cal Miguel"	-	42	Olvan	Pagès	C. 21.2.39
"	4.2.39 La Quart	Ramon BONET TOR- RENTELLÓ "Collcervera"	-	35	"	"	- 20.7.40
"	2.2.39 Bosc Solé	Salvador PERARNAU VERGÉS	-	19	"	Jornaler	S. 6.9.40
"	" Bosc St. Martí	Josep PUIG CRUELLS	-	49	Perafita	Pagès	- 21.6.41
"	" "	Joan IGLESIAS ARMENGOL	-	50	Berga	Teixidor	- "
"	1.2.39	Josep COSTA COSTA "Cal Porxer"	-	62	La Quart	Pagès	- 18.5.40
"	2.2.39 La Riba	Martí PRAT FONT- DEVILA "Parrentxo"	-	-	Olvan	"	- 16.8.40

POBLA DE LILLET

NC	12.10.36 La Pobla de Lillet	Agustí GRIELL FARRAS	-	62	-	Capellà	S. -
Pobla de Lillet	17.3.37 Manresa	Joan FRANCÀS TRAVERIA	-	60	Pobla Lillet	"	S. 26.11.39
"	6.2.39 Pardines	Josep CAPDEVILA PUIG	Ex-Rg. Dict dura	49	Dorreta	Forner	C. 3.7.39

Espunyola	9.8.36	Roques de la Serra	Enric RUBIO GILABERT	LL.C.	35	Alcira	Mecànic	C.	10.8.36
"	"	"	Ramon TRAVERIA PARACOLL	LL.C.	44	S.Hipòlit de Voltre ga	Cap de Estació	C.	"
Borredà	4.9.36	Borredà	Jaume AROLAS CAPDEVILA	Tr. Rg.	60	Pobla de Lillet	Comerç	C.	4.9.36
Pobla de Lillet	27.9.36	Vilada	Josep SOLER SANT	Tr.	26	Navàs	-	C.	16.5.44
"		Gener 37, Ctra. Puigcerdà	Joan RUSTIÑOL CASANOVA	-	56	Castellar de N'Hug	Pagès	V.	20.9.37
"	16.10.36		Joaquim GUILLAMON (17) SALVADOR	-	59	Castelló de la plana	Picape drer	C.	17.10.36
PUIGREIG (18)									
Puigreig	23.9.36	Aquest poble	Jaume SERRA MALARET	F.J.C.	20	Puigreig	Escri- vent	S.	24.9.36
"	21.8.36	"	Joan LLADO GRANER "Cal Polvorer"	Rg. LL.C.	44	"	Propie- tari	S.	22.2.36
-	29.7.36	Sallent	Miquel TULLEUDA VILADRICH	F.J.C.	-	-	Obrer	-	-
Puigreig	15.8.36	Pont del Guixero	Macari SIMON PIJOAN	-	33	Navàs	"	-	16.8.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTR
Espunyola	-.8.36 Espunyola	Josep BARNIOL ARMENGOL	-	53	Valldan	Rector Atmella	S.	20.8.39
Puigreig	29.1.39 Poble	MAGDALENA SERRA SOLDEVILA	-	59	Borredà	Mestres sa	C.	4.2.39
"	7.2.39	Josep CAUS SOLER	-	22	Puigreig	Comerç	S.	24.8.39
NC	25.7.38 La Quart	Ramon CENDRA PORTI	-	-	-	Peó	-	-
Puigreig	2.2.39 Les Tres de Quart	Pere CALDERERS FLOTATS	-	41	La Mau lenda	Carnis- ser	C.	28.3.41
"	2.2.39 "	Julià MONSÓ COMA	-	41	S.Feliu Sasserra	Peó	C.	26.4.39
NC	-.2.39 "	Julià GOMEZ GARCIA	-	-	-	Esqui- lador	-	-
NC	27.1.39	Julià RIU VILARRASA	-	-	-	"	-	-
-	23.12.38	Guillermo MALAGARRIGA RIBALTA	F.J.C.	-	-	Teixidor	-	-
SAGAS								
Sagàs	16.10.36 al Poble	Miquel BETRIU CANTACOPS	-	58	Reiner	Propie- tari	C.	16.3.39

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRAT
SALDES								
NC	19.8.36 La Baells	Francesc CARDONA CARDONA	-	48	-	Pagès	-	-
VALLDAN								
Valldan	27.9.36 Prop de casa	Joan CORTADA PERARNAU "Cal Pallice"	-	31	Valldan	Propie- tari	S.	2.9.39
VILADA								
Vilada	24.1.39	Didac BARRIOS AYMERICH	Esquerres	40	Guixols	Secret. Ajunt.	-	25.1.39
VIVER I SERRATEIX	(19)							
Viver i Serrateix	21.12.38 Terme	Josep TORRA BADELLA COMAPOSADA "Cal Torrentòs"	Esquerres	17	Viver i Serrateix	Llaura- dor	S.	22.12.38

NOTES DEL BERGUEDA

- 1.- El 3-4-38 foren morts per les forces d'Ordre Públic Joan Burniol Gràndia, 34 anys i el 13-6-38 ho fou Lluís Subira na Canós, 34 anys. Estaven emboscats.

En el curs de l'any 1938 van morir per les forces d'Ordre Públic Ramon Boixader Ferrer, 25 anys, al terme d'Ol van i Francesc Casals Secalm, 36 anys, al terme de Borredà, que també estaven emboscats. Miquel Costa Santacreu, sent cap del Comitè de Grangers fou mort pels emboscats que hi havia per la zona.

Els relacionats a finals del mes de gener i principis de febrer de 1939, foren morts per tropes en retirada que els consideraren emboscats en trobar-los amagats en zones boscoses.

- 2.- Ramon Pons Rosell fou mort per les forces d'Ordre Públic en resistir-se a la seva detenció, fou acusat de socorrer emboscats.
- 3.- El juny de 1937, s'ofegà al Segre en intentar passar vers la frontera Lluís Ferrer Pla, 26 anys, farmacèutic. Fugia amb un nombrós grup de persones, de les quals tres més s'ofegaren.
- 4.- El 7-6-38 al Clot de Fonbas, terme de Capolat, en una batuda contra emboscats fou mort el pastor Ramon Mir Lladó de Can Torneu-la, 46 anys i fill de Brocà.
- A Castellar, segons la Causa General, el 14-11-36 Joan Orriols Alsina, 28 anys, jornaler, fou mort a la Farga, Ripoll.
- 5.- La Causa General afirma "Escondidos en los montes para librarse de formar parte en el ejército marxista".

- 6.- Joan Vila Serra fou assassinat pels desertors. La Causa General afirma que "No fue asesinado ningún vecino del pueblo".
- 7.- Felip Ballesteros Martínez fou un membre destacat a la revolta anarquista de gener de 1933. Després va canviar de bàndol polític. A inicis de la guerra altre cop esdevingué un exaltat "revolucionari", però el record de la seva traició no havia estat oblidat. No consta a la relació de "Caídos por Dios y por España".
- Pasqual Martínez Carrillo tenia el domicili a Fígols de les Mines. La informació oficial explica "asesinado rojo, llevaba encima el carnet de la CNT con el nº 638962 de 1-11-1932, cotizado hasta abril de 1936".
- 8.- Josep Badia Ballús va oposar-se als fets de violència local.
- 9.- Serafí Canals Simon degut a la seva feina d'escrivent de les mines de Fígols estava obligat a funcions administratives, de vegades dures, davant represaliats dels fets de la revolta anarquista de l'Alt Llobregat. Aquests fets foren els motius pels quals alguns d'aquells es venjaren sobre la seva persona.
- 10.- Manuel Guixé Pijoan fou ferit per l'esquena al pati del Comitè per membres de la FAI de Gironella i forasters. Morí desagnat a l'hospital.
- 11.- Les víctimes de principis de febrer de 1939 estaven amagades per motius diversos: emboscats, fugitius, desertors, persones movilitzades per fortificacions, etc. Sorpren l'adscripció política d'algun dels morts.
- 12.- Havia intervingut directament en l'atemptat mortal a Eduardo Dato, cap del Govern espanyol, l'any 1921.

13.- El juny de 1937, morí ofegat al Segre en intentar passar la frontera Marc Feliu Xandri, 23 anys, escriptent. El no vembre de 1937, fou mort per trets de carrabiners fronte rers Martí Figols Carreter, 33 anys.

Les primeres setmanes de la "Revolució" fou afusellat un delinquent de motiu "El Solsonès". Jutjat pel Comitè local fou executat al camp de futbol. Havia estat alliberat de la Model el dia 19/20 de juliol de 1936, on complia condemna per un assassinat.

14.- El 7-11-38 al pont de Ramté fou mort pels carrabiners en un parany Ramon Pujol Tomàs, 40 anys, pagès de Can Vaqué que feia de guia de fugitiu.

15.- A Montclar en el curs de la guerra per tensions locals, em boscats i retirada van morir Ramon Besa Colldebrans, 20 anys; Joan Coletas Camps, 27 anys; Genís Costa Fornell, 27 anys; i Joan Ballús Bassas, 20 anys.

16.- La extensa relació de víctimes de finals de gener i primers de febrer de 1939 és resultat de la dura repressió en que unitats desperdigades de l'exèrcit republicà actuaren sobre persones d'Olvan, o bé del Berguedà, que veient proper el fi nal de la guerra esperaven amagats l'acabament de la mateixa.

17.- Joaquim Guillamon havia estat recentment traslladat de la fàbrica de ciment Asland de Montcada. En resistir-se a la detenció, a la casa de dispesa, ferí un membre de l'escamot de la CNT que l'anava a prendre, es deia Pasqual Aznar Sasqueda, traslladat a Vic morí a l'hospital. Segons La Publicitat 10-11-36 el Tribunal nº 3 alliberà els processats per aquestes morts.

18.- A Prats de Lluçanès el 2-2-39 fou fet presoner i mort el soldat del poble Josep Caus Soler, que servia a l'exèrcit franquista, s'havia avançat en excés de la seva unitat.

Les víctimes de finals del 1938 i principis del 1939 són

conseqüència d'estar emboscats o fugitius.

19.- Al poble hi ha consciència de que no fou assassinat ningú. Els casos de pròfugs, desertors, emboscats, etc. són durant el curs de la guerra i en enfrontaments sota comandament militar.

A Josep Torreadella el mataren desertors.

El 27-1-39 va morir Celdoni Sensada Serena, 23 anys, pagès, de forma que no ens ha estat prou aclarida.

CASTELLAR DE LA RIBERACastellar de
la Ribera

10.11.36

Ignasi GAMISANS
ARGERICH
"Casa Noguer
de Clarà"Al., Jutge
Municipal 55Caste-
llarPagès
Propie-
tari

C. 10.11.36

NC

-

Ramon CANAL
SELVA

-

-

-

Capellà
"Casa
llor"

-

-

NC

-

Josep VILA
"Casa Llena de
Madrona"

-

-

-

Pagès
Mas-
ver.

-

-

CLARIANA

(1)

Clariana

24.9.36 Cemen-
tiri ClarianaPere TORRES
GARRIGA
"Cal Anglarill"

Tr.Al.

36

Clariana

Pagès
Ex-Se-
cretari
Ajunt.C. 31.12.37
28.2.41

"

20.12.36 Bosc
del Solé de
JoalJoan VILAJOSANA
CASALS "Cal Teixidó"

Tr.Al.

46

Naves

Pagès

C. 7.6.39

"

20.12.36 Bosc
de GuardiolaJoaquim CASAFONT
COTS "Casa Sariols"

-

24

Solsona

"

S.

"

"

22.12.36 Bosc
del SolerJoan VILAR VILA-
DRICH "Sant Ponç"

Tr.Al.

65

Olius

"

E. 2.6.39

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	F.C.	DATA REGISTRACIÓ
LLANERA								
Llanera	25.7.38 Seu domicili	Ramon GIRIBETS SOLE "Casa Puig de Vallferosa"	-	45	Llanera	Pagès	C.	10.2.42
NC	12.11.38 Camí de Torà Mort pels en- boscats	Anselm MINA EXPOSITO	"Esquerres"	50	-	"	-	-
LLOBERA (2)								
NC	21.12.36 Pinell	Ramon CANUDAS CLOTET	-	62	-	Capellà	S.	-
Llobera	30.11.36 8.11.36	Miquel COLELL TRA- VESET(3) "Casa Martinet"	-	31	Llobera	Secret. Munici.	S.	22.1.41
"	8.11.36	Josep COLELL TRA- VESET(3) "Casa Martinet"	-	23	"	Pagès	S.	"
"	"	Ramon VILASECA CO- LELL(3) "Casa Vilaseca"	-	-	"	"	S.	"
NAVES (4)								
Naves	26.1.39 Casa Parserisa	Antoni FONS GIRALT	-	17	Naves	Pagès	S.	26.1.39
"	26.1.39 Casa Fons	Pere SAGUÉS AUBETS	-	41	Riner	"	C	"
ODEN								
Solsona	22.10.36	Ramon VILAGINES JORDANA	-	23	Cambrils (Oden)	Forner	-	23.10.36

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIÓ	E.C.	DATA REGISTRE
OLIUS								
Olius	30.1.38 200 m. de la casa "Janmiquel"	Estanislao VILAR PALAU	-	28	Olius	Capellà	S.	31.1.38
"	Febrer 37 100 m. de la "ca- seta de Golferichs"	Miquel PONS ARGERICH	Partit Agrari Es panyol Casa Gol- ferichs	24	"	Pagès	S.	28.2.39
RINER (5)								
Riner	23.12.36 a la vo- ra Castellgalí	Concepció VILA AR- MENGOL "Casa Vilorbina"	-	56	Pinell	-	C.	20.9.39
Barcelona	23.12.36 a la vo- ra Castellgalí	Raquel FREIXAS VILA	-	33	Riner	Reli- giosa	S.	9.3.42
Solsona	29.12.36 Puente	Eusebi NADAL PLANA	Jutge Mu- nicipal	34	Calonge de Se- garra	Propie- tari	-	30.12.36
SANT LLORENÇ DE MORUNYS (6)								
S. Llorenç	23.8.36 Coll de Jou	Josep BAJOMA PINTO	-	66	S.Llorenç	Capellà	S.	6.5.39
SOLSONA (7)								
Riner	1.9.36 Su	Julia VILANUEVA OLZA	-	66	Navarra	Religiós	S.	20.5.39 11.2.43

REGISTRE CIVIL	MORT - LLOC	NOM I COGNOMS	MILITANCIA	EDAT	NAT	PROFESSIO	E.C.	DATA REGISTR
Solsona	22.8.36	Josep VIDAL BALCELLS	-	29	S.Coloma	Religiòs	S.	11.2.40
"	11.9.36	Ramon VILA SANGES	-	27	Torà	Secret. Ajunta.	-	3.5.39
NC	-	Joaquim BAYÓ PAGES	-	-	-	Secret. Ajunta.	-	-
NC	26.7.36 Calaf	Ignasi BOIX SENAZET	-	-	-	Capellà	S.	-
NC	24.7.36 Linyola	Ramon MATEU ABRIL	-	-	-	"	S.	-
Solsona	21.1.39 Desaparegut	Josep MASCARÓ MASES	-	75	Pinell	Propie- tari	C.	13.5.42
"	23.1.39 Solsona	Domènec PALLARES VILASECA	-	46	Solsona	Paleta	C.	"
"	" "	Domènec PALLARES OLIVA	-	18	"	"	-	12.7.39
"	" "	Ramon OLIVA RICART	-	47	Olius	Propie- tari	-	"
"	" "	Joan RIU GARRIGA	-	37	Besora	Pages	-	6.2.43
"	" "	Josep CASTELLS CASAFONT	-	45	Solsona	"	-	15.4.42
"	" "	Andreu CASTELLS CASAFONT	-	43	"	"	-	"

NOTES DEL SOLSONES

- 1.- El 31 d'abril de 1938 fou mort pels emboscats l'alcalde de Clariana, Pere Coma Cros de "can Flauta".

A Clariana hi havia un Camp de Treball que estava situat a la vora el Pi de S. Just. El comandament del camp estava a una casa d'Hortonedà tocant Olius. Entre els presoners del Batalló disciplinari núm. 5 foren afusellats al cementiri Isidre Orrit Balaguer (26-11-38); Gonzal Vázquez Delgado (4-12-38) i Joan Cruzate Espill el 15-12-38. Al bosc fou mort Antoni Agustí Marfà (8-9-38).

- 2.- En el Registre Civil de Llobera hi ha una inscripció el primer de novembre de 1938, d'un desconegut vestit de militar amb insígnies de capità d'Intendència que dintre la cartera duia uns documents de la companyia d'hospitals militars de Girona a nom de Manuel Pérez Pérez. Abans de morir digué anomenar-se Antoni Martínez.

- 3.- Foren detinguts a primers de novembre a la vora de la Seu d'Urgell quan intentaven passar a Andorra. Sembla que foren conduïts a la presó de Lleida, i afusellats al cementiri d'aquesta ciutat.

- 4.- Per diferents aspectes de la guerra a Navès es pot veure la revista "El Babau" d'agost de 1986 dedicada íntegrament a la guerra civil. El punt més interessant es el que fa referència als emboscats.

- 5.- Els coneguts com a fets de Vilorbina de Freixenet de Riner es varen produir quan membres del Comitè de Solsona es varen presentar a la masia i els homes de la casa els feren fugir a trets fugint posteriorment al bosc. Poc després es presentaren reforços de Cardona i s'establí un fort tiroteig entre els emboscats i els milicians. Finalment aquests entraren a la casa i s'endugueren la mestressa i una filla

(que era monja) a Solsona. Uns dies després foren mortes a Sant Fruitós del Bages.

- 6.- A Sant Llorenç la vida del poble es va veure mediatitzada per la presència d'un grup de milicians de Figols. A part de l'assassinat del capellà els altres dos afusellats ho foren a Barcelona per fer de guies i passar desertors.
- 7.- A Solsona es constituí un grup anomenat "La colla del Mall", altres en diuen del "Mal", que inicià les seves activitats cremant imatges de la Catedral i de les esglésies de la ciutat. Posteriorment intervingueren en alguns dels assassinats de la comarca. El bisbe de Solsona, Valentí Comellas Santamaria fou acompanyat a Andorra junt a dos nebots seus canonges. Entre els que el portaren a Andorra hi havia Josep Vilà Guitart i Ramon Massana Rovira que foren afusellats a la postguerra.

Pel salvament del bisbe de Solsona es pot consultar el llibre de Francesc Viadiu, Delegat d'ordre Públic a "Lleida la roja". Barcelona, Rafael Dalmau, 1979.